

Т. Я. КУПРУНЕЦЬ*

**XIV МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ АРХІВІВ
КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ
“КОМПЛЕКТУВАННЯ АРХІВІВ У ЦИФРОВОМУ СВІТІ
XXI СТОРІЧЧЯ”**

Щорічна Міжнародна конференція архівів країн Центральної та Східної Європи, цього разу вже XIV, “Комплектування архівів у цифровому світі XXI сторіччя” із циклу “Colloquia Jerzy Skowronek dedicata” (далі – конференція) відбулася 22–23 травня 2014 року в Польщі. Вона була організована Генеральною дирекцією державних архівів Республіки Польщі та Інститутом національної пам’яті Республіки Польщі. Захід проводився у приміщенні Генеральної дирекції державних архівів Республіки Польщі у м. Варшава. На ньому було заслухано доповіді документознавців та архівістів з Польщі, Румунії, Естонії, Латвії, Болгарії, Білорусі, Литви, Росії, Фінляндії, Нідерландів, Хорватії, Словенії, Германії та України. Загальна кількість учасників сягнула близько 100 осіб.

Засідання конференції було поділено на 3 секції:

– “Комплектування архівів електронними документами. Досвід та проблеми”. Цій темі був присвячений весь перший день і заслухано 12 доповідей;

– “Масові документи у цифровому світі, бази даних, Інтернет – що можливо зберегти в архівах?” Робота цієї секції зайняла основну частину другого дня конференції. На ній було заслухано 6 доповідей;

“Оцифровування архівних матеріалів, питання доступу”. Це заключна частина, на якій було заслухано 4 доповіді.

Проведення секцій було організовано послідовно, що дало змогу всім учасникам бути присутніми на кожній з них. Від України у конференції взяв участь аспірант Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства (далі – УНДІАСД), начальник відділу інформаційних технологій Центрального державного електронного архіву України (далі – ЦДЕА України) Т. Я. Купрунець. Він виступив на 2-ій секції з доповіддю “Критерії оцінки електронних інформаційних ресурсів як джерела історичної інформації”. Особлива увага у доповіді Т. Я. Купрунця була приділена розгляду, з одного боку, спільних рис електронних інформаційних ресурсів (далі – ЕІР) та тра-

* *Купрунець Тарас Ярославович* – аспірант Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, начальник відділу інформаційних технологій Центрального державного електронного архіву України.

З доповіддю виступає начальник відділу інформаційних технологій ЦДЕА України Тарас Купрунець. Праворуч – Яцек Слома, співробітник департаменту цифрових ресурсів BUiAD Інституту національної пам’яті та Іоан Драган доктор історичних наук, директор Національного архіву Румунії.

диційних документів з паперовим носієм (далі – ТДПН), що дозволили використовувати класичні критерії оцінки для експертизи цінності нових інформаційних об’єктів, а з іншого – з’ясувати відмінності, що продиктували необхідність застосування нових критеріїв, які б охоплювали нові властивості ЕІР.

Серед інших необхідно відзначити такі доповіді:

– “Збереження цифрових баз даних: практичний досвід Національного архіву Фінляндії” (доповідач – Маркус Меренмес, Фінляндія). Доповідь присвячена практичному досвіду Національного архіву Фінляндії з організації процесу прийняття-передачі на архівне зберігання та безпосередньо самого зберігання баз даних (далі – БД). У доповіді відзначено, що не вся інформація з БД повинна бути збережена, так як у ній можна виокремити значну складову службових та технічних даних. Також підняте питання щодо бінарних даних, які можуть зберігатись у сучасних БД.

– “Оцифрування в Архіві VstU – проекти і перспективи” (доповідачі – Карстен Штойрінг та Петер Янкер, Німеччина). Доповідь стосувалася питань оцифрування документів, а також їх відображення в інформаційних системах з часом. Доповідачами, зокрема, піднімалось питання форматів збереження відеодокументів та їх відтворення;

Співробітники Інституту національної пам’яті Республіки Польщі виступили з доповідями:

– “Політика сертифікації системи інфраструктури відкритих ключів Інституту національної пам’яті” (доповідач – Анджей Печунко,

Зліва направо: Тетяна Хайтнік (Словенія); Войцех Савицький (Польща); Петер Янкер та Карстен Штойрінг (Німеччина); Анджей Печунко (Польща).

Польща). У доповіді детально представлено досвід побудови архівної інформаційної системи (далі – АІС) з використанням інфраструктури відкритих ключів як засобу забезпечення цілісності та достовірності архівних електронних документів (далі – АЕД), що представлені у ній.

Неабиякий інтерес у архівному середовищі викликало питання експертизи цінності електронних документів (далі – ЕД) та ЕІР. За цією темою було зачитано доповіді: зазначена вище – Купрунця Тараса (Україна), а також “Експертиза цінності електронних документів на основі автоматичного розпізнавання їх змісту” (доповідач – Яцек Мірецькі, Польща) та “Питання експертизи цінності електронних документів як історичних джерел для майбутніх дослідників історії ХХІ ст.” (доповідач – Малгожата Шабатюк, Польща).

Жваве обговорення учасників Конференції викликали питання:

– веб-сайтів – це об’єкти дослідження архівознавства чи бібліотекознавства? Обговорення цієї теми почалось після доповіді – “Відбір архівних документів і правові питання архівації веб-сайтів. Вибрані ініціативи” (доповідач – Яцек Слома, Польща). У цій доповіді представлено вичерпне дослідження установ та організацій, які займаються архівним копіюванням веб-сайтів у світі. Розглянуто основні правові перепони на шляху здійснення ефективного архівного копіювання веб-сайтів;

– доцільності використання електронного цифрового підпису (далі – ЕЦП) для забезпечення цілісності та підтвердження справжності

Заключне слово заступника директора державних архівів Польщі Анджея Бернати.

ЕД, що потрапляють в АІС. При довготривалому або постійному зберіганні документів з ЕЦП виникає багато питань:

чий ЕЦП повинна засвідчувати його цілісність та справжність при надходженні ЕД до АІС? Працівника, що приймає його на зберігання, самої системи, чи, можливо, достатньо ЕЦП власника ЕД, що пройшов перевірку?

Враховуючи те, що ЕЦП має кінцевий період дії, чи повинно відбуватися відслідковування термінів дії ЕЦП, що засвідчують ЕАД, і, у випадку виявлення таких ЕЦП, що втратили свою дію, чи повинні такі документи бути перепідписані і ким?

Чи, можливо, використання ЕЦП усередині АІС не потрібне, за аналогією до ТДПН, достовірність інформації яких засвідчується вже на виході з архівосховища у вигляді архівної довідки, яка підписується та завіряється печаткою архівної установи, а доцільність його полягає лише у засвідченні архівних довідок в електронному вигляді, які видаються на основі інформації, що міститься в АЕД?

За результатами конференції можна зробити такі висновки: подібні заходи надзвичайно важливі, адже вони забезпечують обмін досвідом архівістів та документознавців різних країн, лише на таких заходах можливе ефективне напрацювання спільного бачення вирішення глобальних проблем, що постають перед архівістами сучасності, пов'язаних з новими формами комплектування; позиція українських архівістів щодо використання для експертизи цінності ЕІР класичних критеріїв, за якими оцінюються ТДПН, доповнивши їх специфічними,